

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
2.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2022/68
Toplantı Tarihi/Sayısı : 6.4.2022/9
Karar Numarası : 2022/202
Başvuran : F.S
Başvuran Vekili :
Adres : ---
Muhatap Kurum/Kişi : --
Muhatap Adres : --

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. İşe iade talebine ilişkindir.

II. BAŞVURANIN İDDİA VE TALEPLERİ

2. Başvuran, yüzde elli engelli raporu olduğunu, ... Bölge Müdürlüğü tarafından haksız sebeple işten çıkarıldığını, Müdürlük bünyesinde görev yapan H.A ve diğer personeller tarafından şiddet gördüğünü, kendisine küfür ve hakaret edildiğini ileri sürerek, işe iadesi için gereğinin yapılmasını talep etmektedir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

3. 4857 sayılı İş Kanunu'nun "Eşit davranma ilkesi" başlıklı 5'inci maddesine göre: "*İş ilişkisinde dil, ırk, renk, cinsiyet, engellilik, siyasal düşünce, felsefi inanç, din ve mezhep ve benzeri sebeplere dayalı ayırım yapılamaz. (...)*"

4. Mezkûr Kanun'un "Fesih bildirimine itiraz ve usulü" başlıklı 20'nci maddesine göre: "*İş sözleşmesi feshedilen işçi, fesih bildiriminde sebep gösterilmediği veya gösterilen sebebin geçerli bir sebep olmadığı iddiası ile fesih bildiriminden tebliği tarihinden itibaren bir ay içinde işe iade talebiyle, İş Mahkemeleri Kanunu hükümleri uyarınca arabulucuya başvurmak zorundadır. Arabuluculuk faaliyeti sonunda anlaşmaya varılamaması halinde, son tutanağın düzenlendiği tarihten itibaren, iki hafta içinde iş mahkemesinde dava açılabilir. (...)*"

5. 7036 sayılı İş Mahkemeleri Kanunu'nun "Dava şartı olarak arabuluculuk" başlıklı 3'üncü maddesine göre: "*(1) Kanuna, bireysel veya toplu iş sözleşmesine dayanan işçi veya işveren alacağı ve tazminatı ile işe iade talebiyle açılan davalarda, arabulucuya başvurulmuş olması dava şartıdır. (...)*"

6. 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "Amaç ve kapsam" başlıklı 1'inci maddesinde: "*Bu Kanunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmek ve bu konuda ulusal önleme mekanizması görevini yerine getirmek üzere Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun kurulması, teşkilat, görev ve yetkilerine ilişkin esasların düzenlenmesidir.*" denmektedir.

7.6701sayılıKanun'un "Eşitlik ilkesi ve ayrımcılık yasağı" başlıklı 3'üncü maddesinde ayrımcılık yasağı: "*(1)Herkes hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada eşittir. (2) Bu Kanun kapsamında cinsiyet, ırk, renk, dil, din, inanç, mezhep, felsefi ve siyasi görüş, etnik köken, servet, doğum, medeni hâl, sağlık durumu, engellilik ve yaş temellerine dayalı ayrımcılık yasaktır.*" şeklinde hükme bağlanmıştır.

8. Mezkûr Kanun'un "Kurumun görevleri" başlıklı 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (f) bendinde: "*İnsan hakları*

ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek”; (g) bendinde: “Ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek”; (i) bendinde: “Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek” Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun görevleri arasında sayılmıştır.

9. Mezkûr Kanun’un “Başvurular” başlıklı 17’nci maddesinde: “(1) Ayrımcılık yasağı ihlalinden zarar gördüğü iddiasında bulunan her gerçek ve tüzel kişi Kuruma başvurabilir. (...) (5) 4857 sayılı Kanunun 5 inci maddesi kapsamına giren ayrımcılık iddialarına ilişkin başvurular, 4857 sayılı Kanun ve ilgili mevzuatında belirlenen şikayet usulleri izlendikten sonra herhangi bir yaptırım kararı alınmadığı hallerde yapılabilir. (...) (9) İşleme konulamayacak başvurular ve gerekçeli kabul edilmezlik kararları ile başvuruya ilişkin diğer usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.” hükmüne yer verilmiştir.

10. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik’in “4857 sayılı İş Kanununun 5’inci maddesinin kapsamına giren ayrımcılık iddialarına ilişkin başvurular” başlıklı 41’inci maddesinde: “4857 sayılı İş Kanununun 5’inci maddesi kapsamına giren ayrımcılık iddialarına ilişkin başvurular, 4857 sayılı İş Kanunu ve ilgili mevzuatında belirlenen şikayet usulleri izlendikten sonra herhangi bir yaptırım kararı alınmadığı hallerde yapılabilir.” denmektedir.

11. Mezkûr Yönetmelik’in “Ön incelemenin yapılması” başlıklı 48’inci maddesi: “(1) Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur ve sonucunda; a) Kurumun görev alanına girip girmediği, (...) yönlerinden incelenir.” hükmünü haizdir.

12. Mezkûr Yönetmelik’in “Gerekçeli kabul edilmezlik kararı” başlıklı 67’nci maddesi: “(1) Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinden kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir. (2) Ön inceleme aşamasında incelenebilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48’inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.” şeklindedir.

IV. DEğERLENDİRME VE GEREKÇE

13. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

14. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu’nun 9’uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

15. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu’nun 17’inci maddesinin 5’inci fıkrasında ve Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik’in 41’inci maddesinde; İş Kanunu’nun 5’inci maddesinin kapsamına giren ayrımcılık iddialarına ilişkin başvuruların, İş Kanunu ve ilgili mevzuatında belirlenen şikayet usulleri izlendikten sonra herhangi bir yaptırım kararı alınmadığı hallerde yapılabileceği düzenlenmiştir.

16. İş Kanunu hükümlerine göre, iş sözleşmesi feshedilen işçinin, fesih bildiriminde gösterilen sebebin geçerli bir sebep olmadığı iddiası ile fesih bildiriminin tebliğinden itibaren bir ay içinde işe iade talebiyle arabulucuya başvurma zorunluluğu bulunmaktadır. Arabuluculuk faaliyeti sonunda işçi ile işveren arasında anlaşmaya varılamaması halinde, işçinin son tutanağın düzenlendiği tarihten itibaren, iki hafta içinde iş mahkemesinde dava açabilme hakkı bulunmaktadır.

17. Başvuru dilekçesi ve ekleri yukarıda yer alan mevzuat ile birlikte değerlendirildiğinde, başvuranın kendisine şiddet uygulayanlar ve hakaret edenler hakkında adli makamlara başvurabileceği; öte yandan, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik’in 41’inci maddesi gereği, 4857 sayılı İş Kanunu’nun 5’inci maddesi kapsamına giren ayrımcılık iddiasına ilişkin

başvuru hakkında İş Kanunu ve ilgili mevzuatında öngörülen şikayet usullerine başvurulmadığı ve bu nedenle inceleme şartlarını taşımayan başvurunun kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

1. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA,
2. Kararın başvurana tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,
3. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine, 06.04.2022 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Alışan TİRYAKİ

Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dr. Burhan ERKUŐ

Üye

e-imzalıdır

Saffet BALIN

Üye

e-imzalıdır

İsmail AYAZ

Üye

e-imzalıdır

Av. Zennure BER

Üye